

Otvorené vládnutie, participácia, dôvera a vnímanie MVO

Alena H. Chudžíková

Elena G. Kriglerová

Centrum pre výskum etnicity a kultúry (CVEK)

10.08.2023

O CVEKu a o výskume

CVEK – výskumná MVO od roku 2005

Počet respondentov 1201

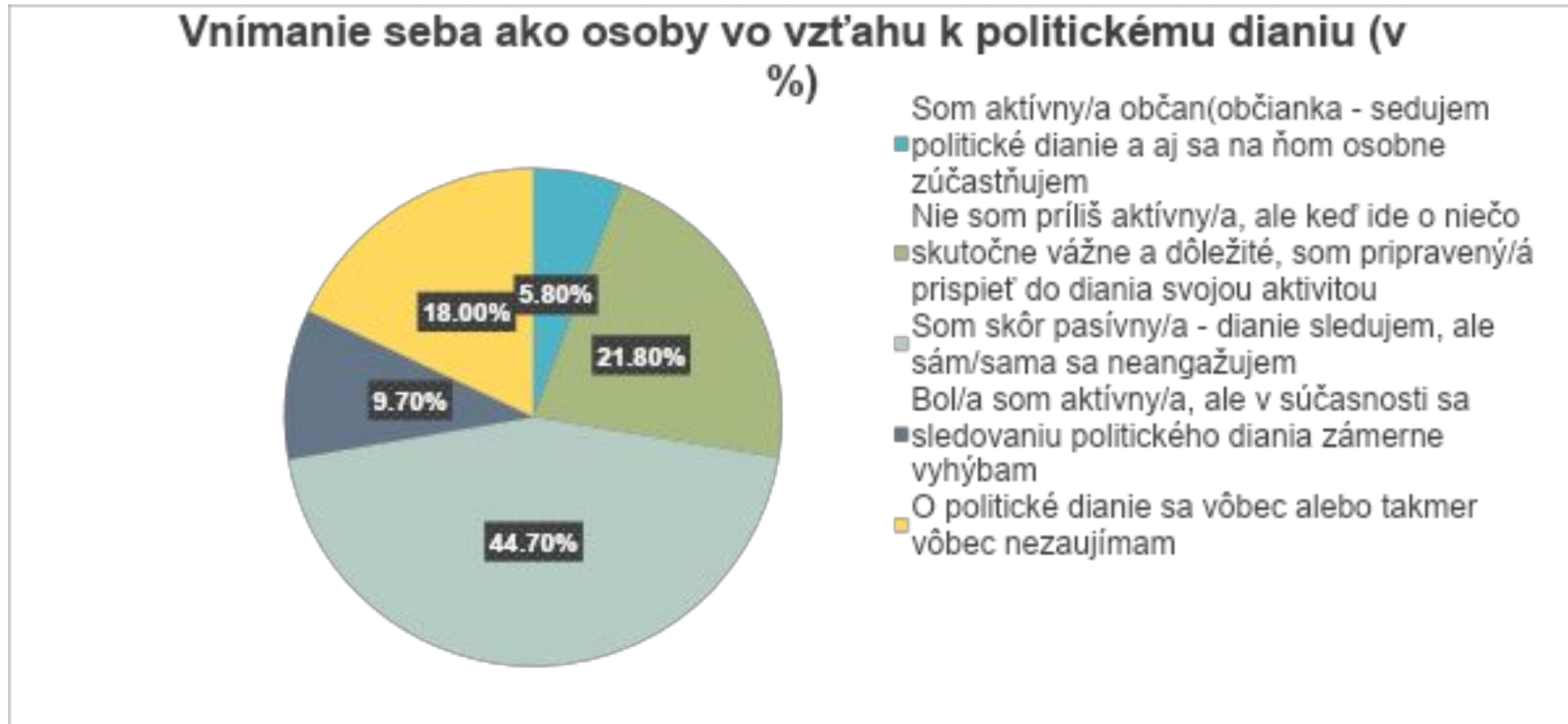
Reprezentatívny výskum s využitím
dotazníkovej metódy

Otázky: nové plus kombinácia otázok použitých
vo výskume ÚSVROS v roku 2018 (porovnanie)

Zber dát – agentúra Actly v marci 2023
osobným dopytovaním

Angažovanosť a participácia

Ľudia sa považujú za skôr pasívnych vo vzťahu k politickému daniu

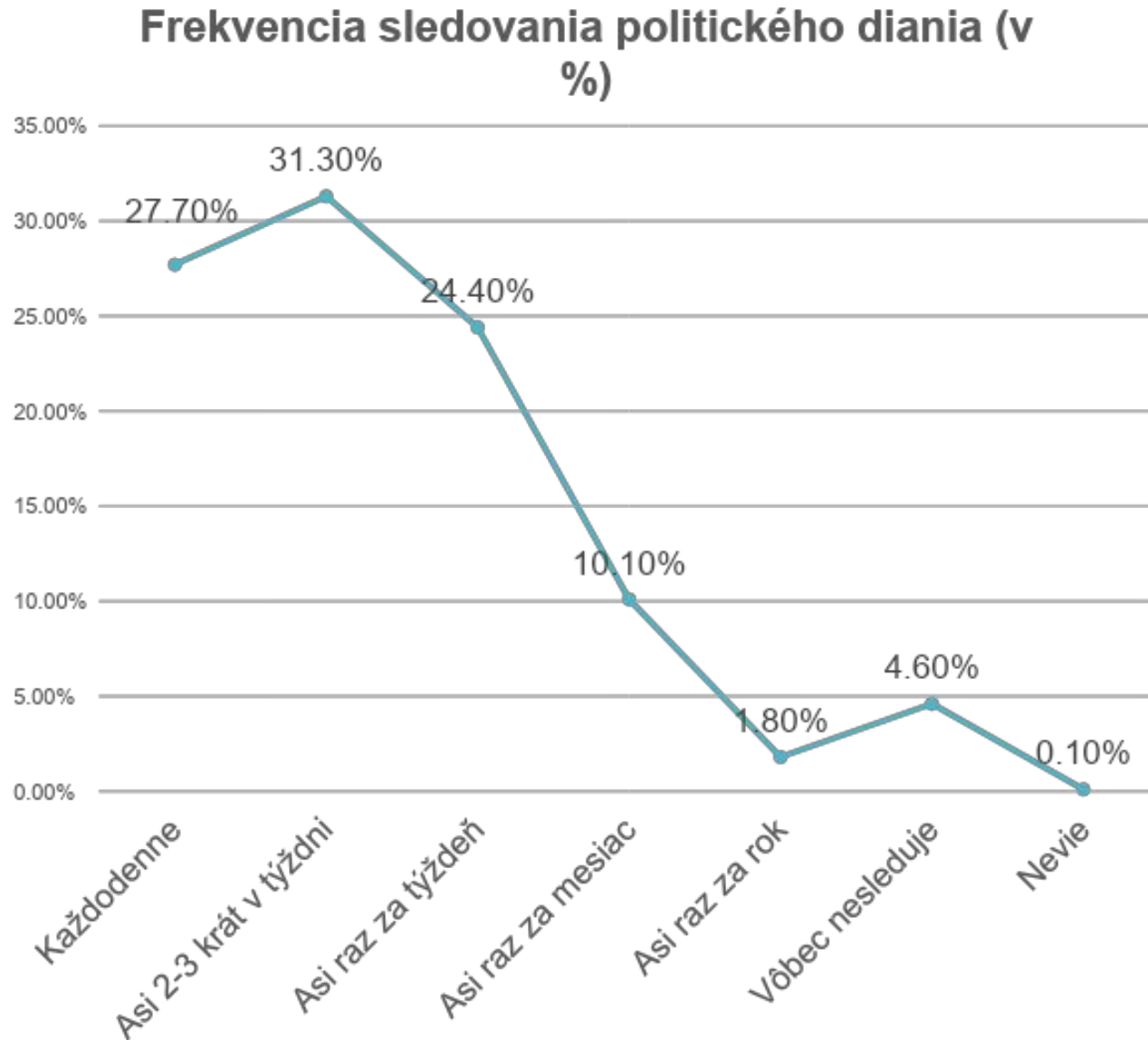
Faktory angažovanos ti a participácie

Vzdelanie - Čím nižšie vzdelanie, tým častejšie sa považovali za úplne neaktívnych

Vek - mladí ľudia vo veku 18-29 rokov sa najčastejšie považujú za skôr pasívnych (41%) alebo úplne pasívnych, ktorí sa o politické dianie vôbec nezaujímajú (31,8%). Za úplne pasívnych sa najčastejšie považujú aj seniori vo veku 70-86 rokov (24,2%).

Socio-ekonomický status - Čím nižší socio-ekonomický status respondenti/tky mali, tým častejšie sa považovali za pasívnych vo vzťahu k sledovaniu a angažovaniu sa v politickom dianí.

Sledovanie politického diania

Politické dianie sledujú respondenti pomerne pravidelne

Od roku 2018 vzrástol počet tých, ktorí sledujú politické dianie pravidelne (hoci v rôznej frekvencii)

Rozdiely medzi mužmi a ženami – muži najčastejšie sledujú dianie každodenne, ženy 2-3 krát do týždňa

Vzdelanie – čím vyššie vzdelanie, tým intenzívnejšie sledovanie pol. diania

Vek – každodenne – najčastejšie seniori (60-69), najmenej často mladí ľudia (18-29), možnosť „vôbec nesledujem“ najčastejšie označovali mladí ľudia

Formy spoločenskej angažovanosti

Využité formy za posledných 10 rokov	2018	2023
Boli ste voliť?	79,5%	84,2%
Podpísali ste petíciu?	47,1%	55,4%
Zapojili ste sa do charitatívnych zbierok?	46,5%	47%
Zúčastnili ste sa celoštátneho referenda?	33,9%	54,1%
Zúčastnili ste sa na politickom mítingu?	21,4%	21%
Zapojili ste sa do svojpomocnej susedskej alebo komunitnej aktivity?	21%	31,5%
Zúčastnili ste sa miestneho referenda?	20,9%	15,7%
Zúčastnili ste sa na demonštrácii?	12,7%	21,2%
Obrátili ste sa na politika (poslanec, primátor, starosta, župan, minister)?	14,1%	23,4%
Zúčastnili ste sa internetových diskusií o verejnom dianí?	12,3%	17,8%

Menej využívané formy - tie, čo vyžadujú intenzívnejšiu angažovanosť, a teda aj viac investovanej energie a času (kandidatúra do politickej funkcie, aktívna práca v odboroch, aktívna práca pre politickú stranu či pripomienkovanie zákonov, stratégií, koncepcií či všeobecne záväzných nariadení).

Účasť na demonštráciách - skôr muži než ženy, obyvatelia Bratislavského kraja a väčších miest (kde sa pravdepodobne aj koná viac demonštrácií), ľudia s vyšším vzdelaním a ľudia s vyšším socio-ekonomickým statusom.

Obrátenie sa na politického činiteľa – nárast, skôr starší respondenti, obyvatelia menších miest (do 2000 obyvateľov – pol. Činitelia sú prístupnejší), ľudia s vyšším vzdelaním a vyšším socio-ekonomickým statusom (vyšší sociálny kapitál), nie je zrejmé, ako tento kontakt s politickým činiteľom vyzeral a o aký typ komunikácie išlo (aj nenávistné prejavy?).

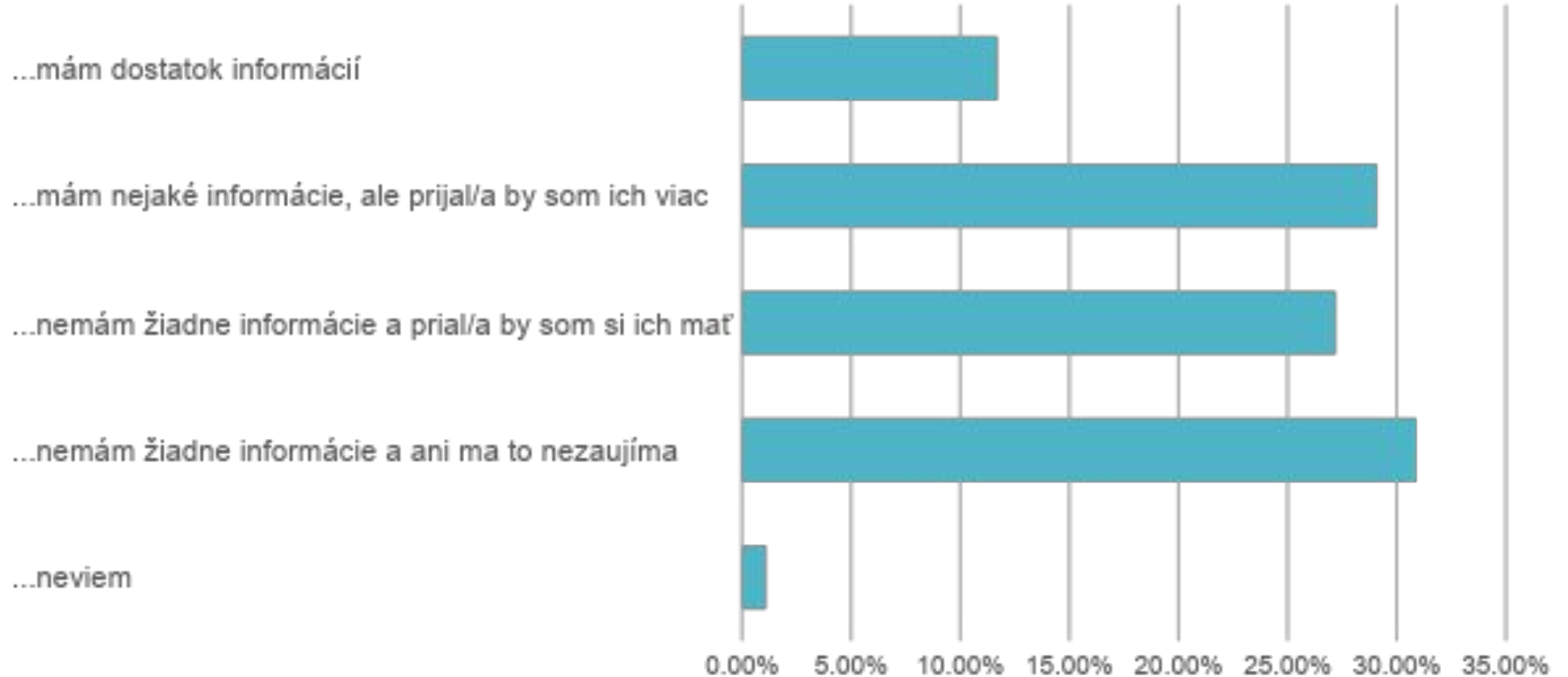
Účasť na verejných stretnutiach (verejné zasadnutia, vypočutia, konzultácie) – najčastejšie seniori (60-69), najmenej často mladí (18-29) – otázka formy, obsahu a komunikácie o týchto stretnutiach

Nárast účasti na komunitných aktivitách – nárast záujmu (potreba „páračiek“ už vo výskume v roku 2016), ale aj možností

Formy spoločenskej angažovanosti

Informovanosť o možnostiach participácie

"O možnostiach zapájania sa do rozhodovania o veciach verejných..." (v %)

Informovanosť o možnostiach participácie

Vek - o možnostiach zapájania nemajú žiadne informácie a ani ich to nezaujíma najčastejšie starší ľudia vo veku 70-86 rokov (43,1%), ale aj mladí ľudia vo veku 18-29 rokov (35,4%).

Vzdelanie - nedostatok informácií, ale zároveň aj nezájem o ne najčastejšie uvádzali respondenti/ky so základným vzdelaním (56,9%), pričom v skupine vysokoškolsky vzdelaných respondentov/tiek to bolo najmenej (18,5%)

Socio-ekonomický status - čím nižší socio-ekonomický status, tým častejšie uvádzali, že nemajú žiadne informácie, a ani ich to nezaujíma

Najčastejšie zdroje informácií (N=490) – 1. sociálne siete (34,1%) a webové stránky verejných inštitúcií (29,4%); 2. klasické médiá (TV, rozhlas – 29,7%) a priatelia a známi (20,1%); 3. priatelia a známi (37,7%)

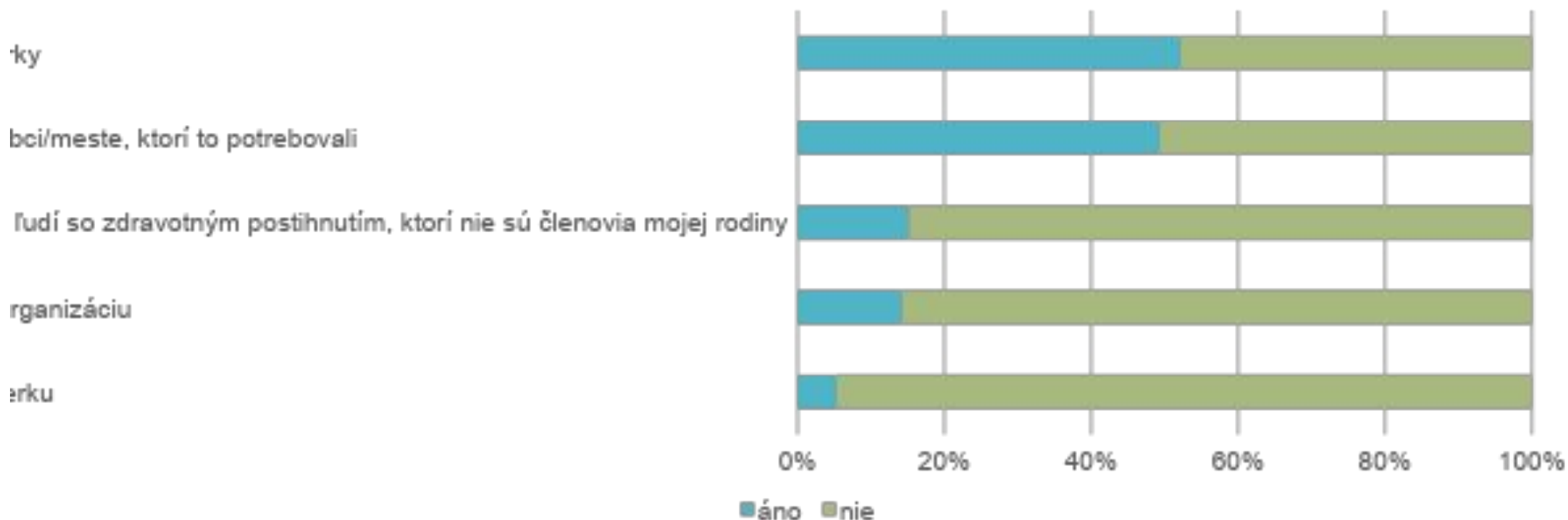
Dôvody nezájmu (N=371) – pocit bezmocnosti a nedôvery voči politikom („moje zapojenie nič nezmení, politici si aj tak urobia po svojom“ – 94,6%) a zároveň potreba delegovať zodpovednosť za veci verejné a očakávanie, že politici budú rozhodovať („veci verejné by mali riešiť politici, na to sme si ich zvolili“ – 91,1%). Okrem toho považovali rozhodovanie o VV za príliš komplikované (80,7%), nemali na to čas (74,1%), nevedeli by sa dobre vyjadriť (63,6%), či mali zlú skúsenosť z minulosti (17,22%)

Účasť na dobrovoľníckych aktivitách

významná forma zapojenia sa do života spoločnosti

z tých, ktorí sa zapojili do dobrovoľníckych aktivít (N=807) 38,3% uviedlo, že táto aktivita sa týkala pomoci Ukrajině alebo Ukrajincom

Účasť na dobrovoľníckych aktivitách za posledných 12 mesiacov (v %)

Politická účinnosť

Ľudia na Slovensku majú skôr pocit, že na tvorbu politiku a výkon politických činiteľov nemajú vplyv

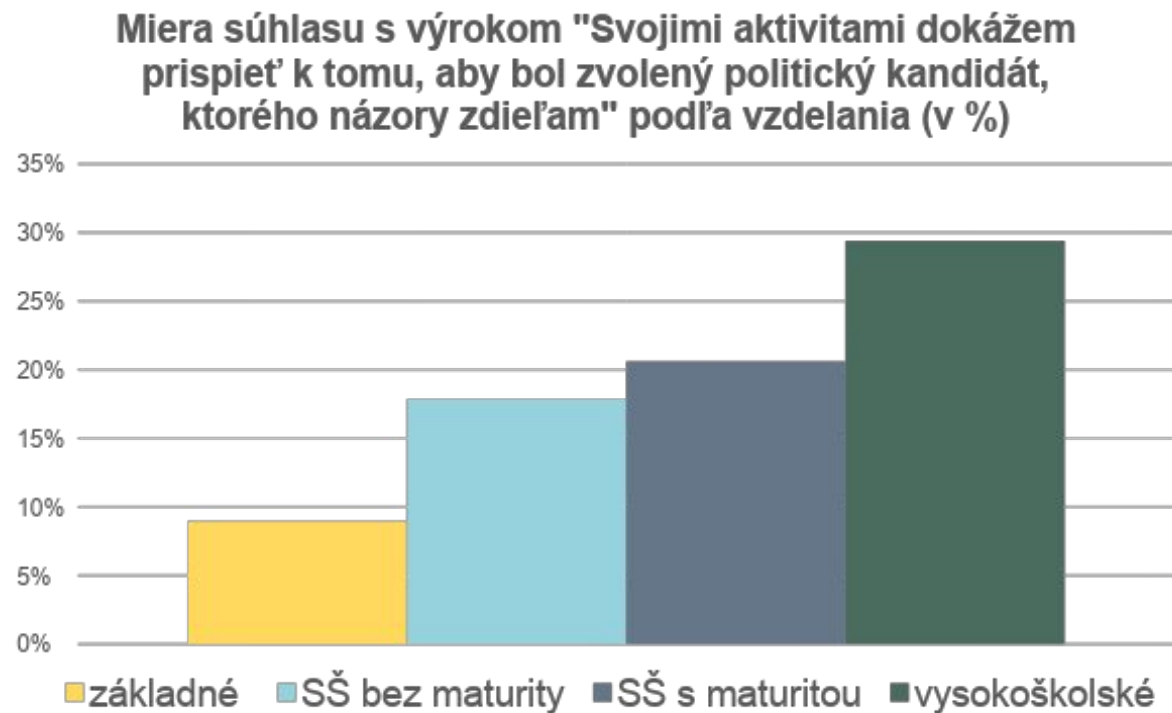
Vnímanie svojej politickej účinnosti (v %)

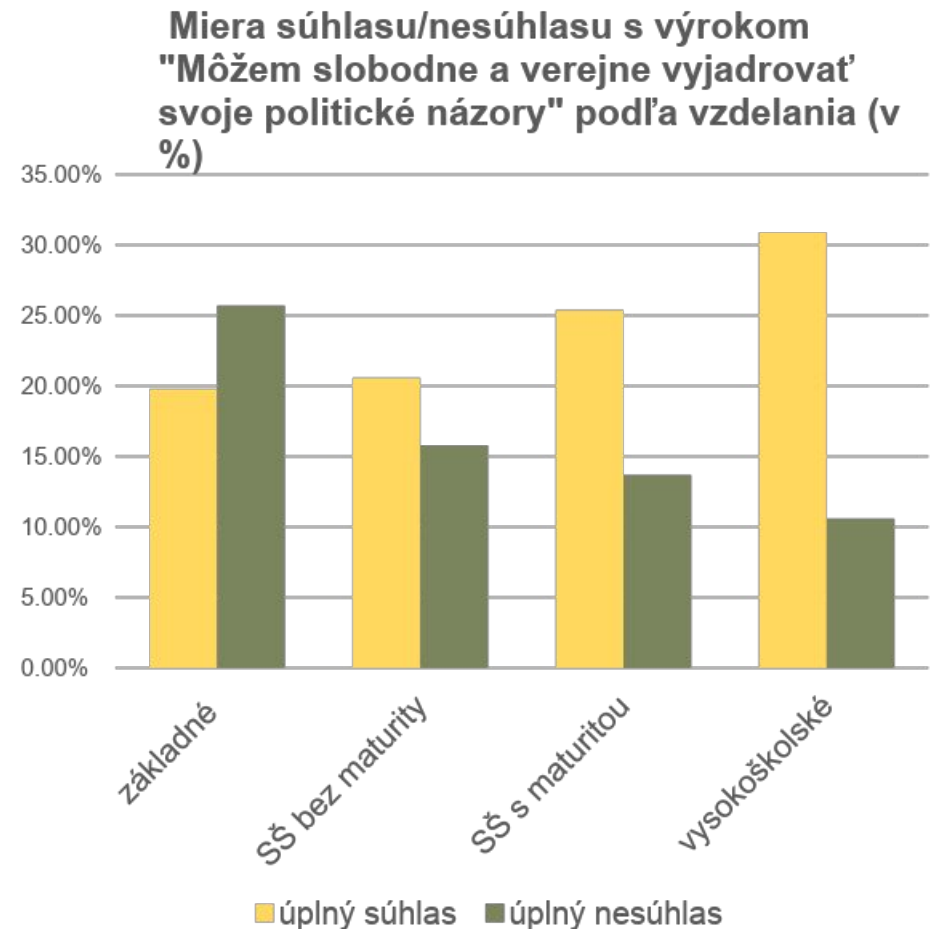
Politická účinnosť

Pocit, že dokážu ovplyvniť prijímanie politických rozhodnutí majú vo výraznejšej miere ľudia s vyšším socio-ekonomickým statusom a s vyšším vzdelaním - výraznejší pocit vplyvu v spoločnosti

Podobne je to aj pri vplyve na zvolenie vybraného kandidáta

- možnosť slobodne vyjadrovať politické názory – najčastejšie mladí ľudia (18-29), najmenej často seniori (70-86) – otázka možností vyjadrovať sa (internet?)

Vnímanie inštitúcií - vláda

Vnímanie fungovania vlády (v %)

a dostatočne informuje obyvateľov o svojej činnosti

tok možností, aby sa obyvatelia mohli zapojiť do procesu tvorby politik

u všetkým obyvateľom rovnocenne.

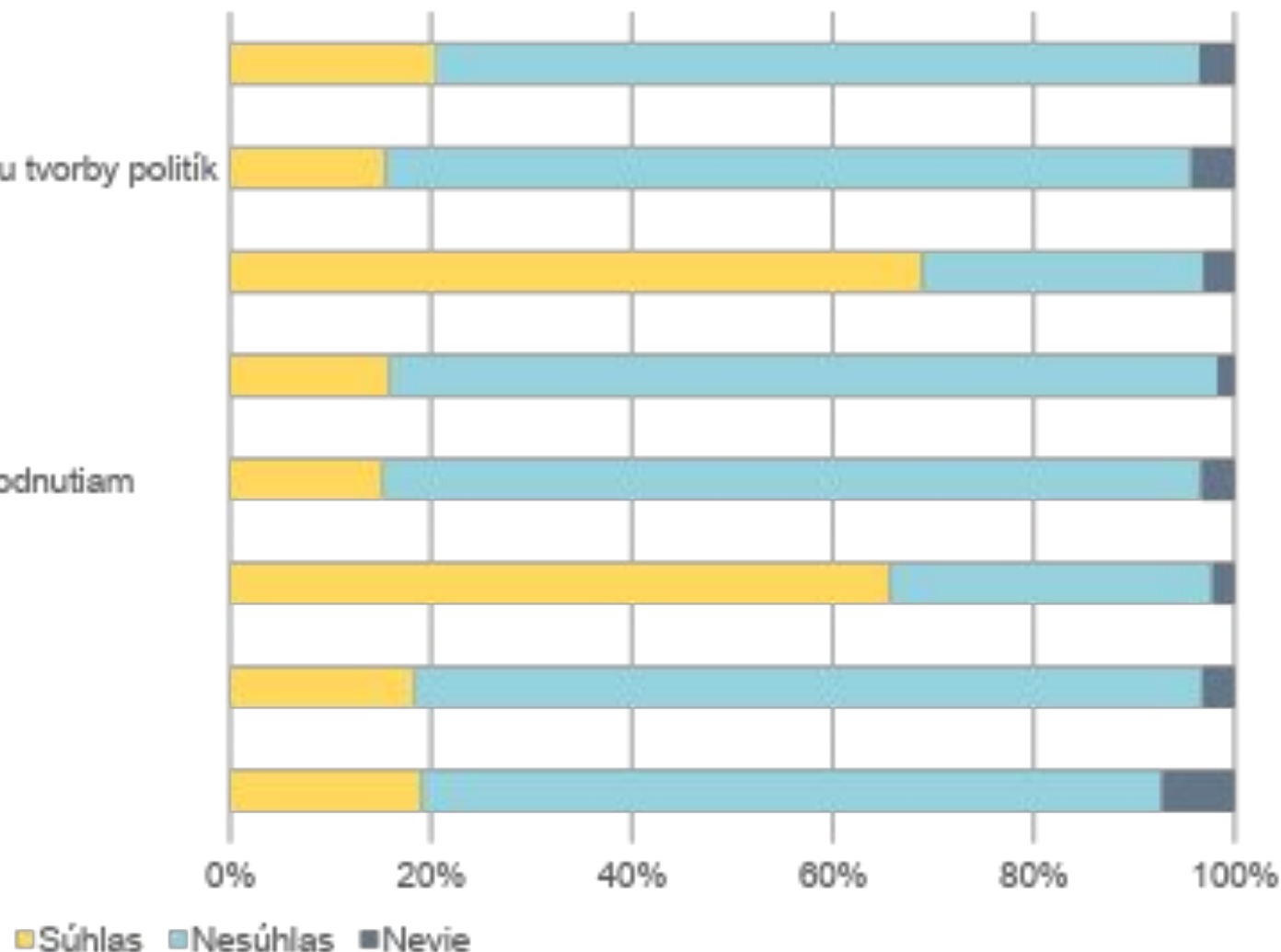
spofahnúť, že bude riešiť reálne problémy obyvateľov.

tok možností, aby sa obyvatelia mohli vyjadriť k jej rozhodnutiam

zhodovaní hlas obyvateľov do úvahy

svetfuje a zdôvodňuje svoje rozhodnutia

ržiava existujúce zákony a pravidlá

Vnímanie inštitúcií - vláda

Pri všetkých výrokocho bol významným faktorom

vek (čím vyšší vek, tým negatívnejšie vnímanie vlády),

vzdelanie a socio-ekonomický status (čím vyššie, tým pozitívnejšie vnímanie vlády)
– lepšie porozumenie informáciám a schopnosť si ich aktívne dohľadať

Informácie, ktoré sú o činnosti vlády dostupné pre verejnosť nemusia byť skutočne zrozumiteľné pre všetky skupiny obyvateľstva – **nedôvera**

Najsilnejší pocit nerovnosti – ľudia s najnižším socio-ekonomickým statusom
(„Súčasná vláda vytvára dostatok možností, aby sa obyvatelia mohli zapojiť do procesu tvorby politik“)

Vnímanie inštitúcií - VÚC

Vnímanie fungovania VÚC (v %)

efektívne a dostatočne informuje obyvateľov o svojej činnosti

poskytuje dostatok možností, aby sa obyvatelia mohli zapojiť do procesu tvorby politik

prístupuje ku všetkým obyvateľom rovnocenne.

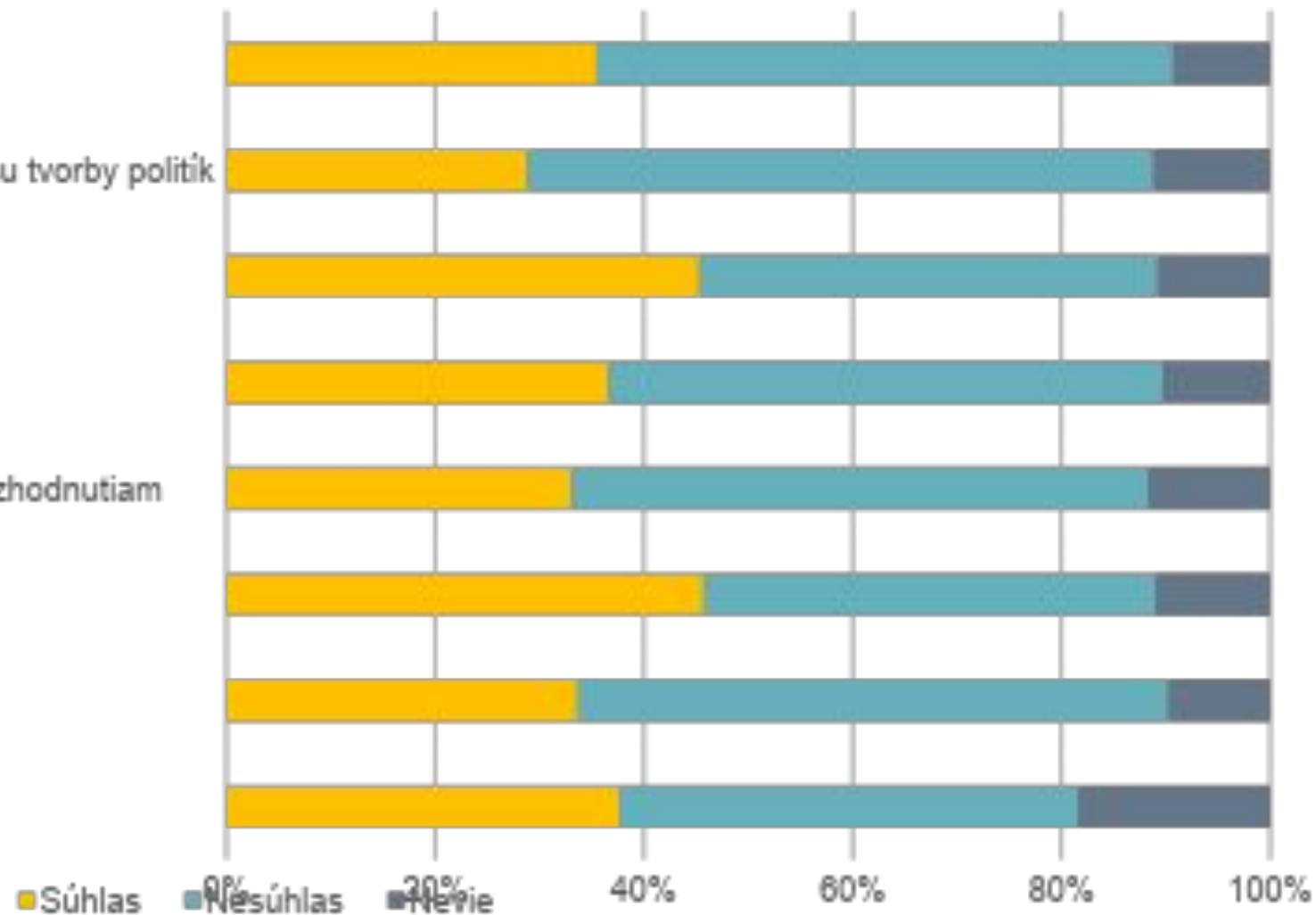
možete spofahnúť, že bude riešiť reálne problémy obyvateľov.

poskytuje dostatok možností, aby sa obyvatelia mohli vyjadriť k jeho rozhodnutiam

umožňuje pri rozhodovaní hlas obyvateľov do úvahy

jasne vysvetľuje a zdôvodňuje svoje rozhodnutia

stále dodržiava existujúce zákony a pravidlá

Vnímanie inštitúcií - VÚC

Vyváženejšie vnímanie než v prípade vlády, ale viac odpovedí „neviem“ -
respondenti/ky častejšie nemajú dostatok informácií o fungovaní a činnosti VÚC

Významný faktor – vek, vzdelanie a socio-ekonomický status - pozitívnejšie vnímali
činnosť VÚC ľudia s vyšším vzdelaním a socio-ekonomickým statusom

Vnímanie inštitúcií - samosprávy

Vnímanie fungovania miestnej samosprávy (v %)

dosťatočne informuje obyvateľov o svojej činnosti

všetkým obyvateľom rovnocenne.

č možnosti, aby sa obyvatelia mohli zapojiť do procesu tvorby politik

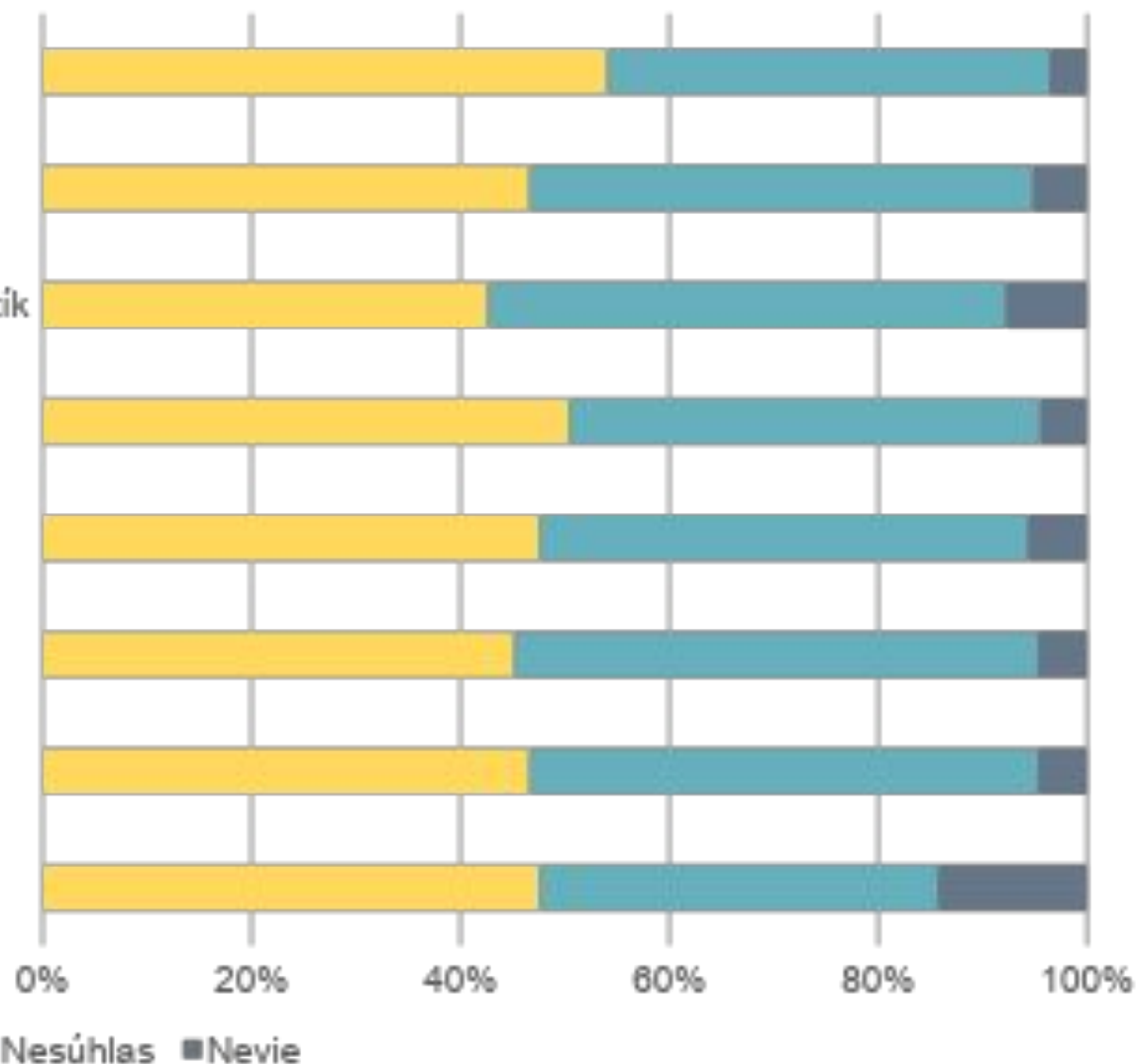
poľahnúť, že bude riešiť reálne problémy obyvateľov.

č možnosti, aby sa obyvatelia mohli vyjadriť k jeho rozhodnutiam

odovzní hlas obyvateľov do úvahy

vetfuje a zdôvodňuje svoje rozhodnutia

ava existujúce zákony a pravidlá

Vnímanie inštitúcií - samosprávy

výrazne neprevažuje ani pozitívne, ani negatívne vnímanie

menej časté odpovede „neviem“, než tomu bolo v prípade vnímania VÚC - o fungovaní miestnych samospráv majú respondenti viac informácií. Táto úroveň verejnej správy im je teda zrejme bližšia než krajská samospráva

Vzťah len so socio-ekonomickým statusom - ľudia s vyšším statusom častejšie vnímali činnosť miestnej samosprávy pozitívne

Porovnanie vnímania vlády, VÚC a miestnej samosprávy

Porovnanie vnímania činnosti vlády, VÚC a miest/obcí (miera súhlasu s jednotlivými výroky v %)

